

Nr 1069

Av herr **Romanus m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 25, med förslag till lag om ändring i föräldrabalken, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 931 i Första kammaren)

Den svenska lagstiftningen innehåller ett stort antal stadganden om åldersgränser, som inskränker barns och ungdomars befogenheter i olika avseenden. Bestämmelserna omfattar en flora av olika regler, knutna till olika åldersgränser. Det vore i och för sig önskvärt — för att underlätta för medborgarna att känna till vad som gäller — om antalet olika åldersgränser kunde minskas. Till detta kommer ungdomens allt tidigare mognad i biologiskt och socialt hänseende, som gör det rimligt att eftersträva en sänkning av behörighetskraven. Den naturliga utgångspunkten för varje resonemang om åldersgränser är ju, att bevisbördan åligger den som vill inskränka individens behörighet i olika avseenden.

När det gäller myndighetsåldern ansluter vi oss till den ståndpunkt som hävdats av samtliga de fyra demokratiska partiernas ungdomsförbund, nämligen att åldern bör sänkas till 18 år. Det torde inte kunna hävdas att en sådan sänkning skulle medföra nämnvärda olägenheter. Den skulle däremot, utöver det allmänna önskemålet att i görligaste mån vidga individernas självbestämmanderätt, innebära vissa praktiska fördelar, genom minskat behov av undantagsregler.

Som framhålles i propositionen (s. 75) innebär den internationella utvecklingen en sänkning av myndighetsåldern. I Östeuropa är den 18 år; samma gräns har föreslagits i England. Vid europeiskt justitieministermöte i juni 1968 ställde sig enligt propositionen ytterligare ett antal länder positiva till en sänkning av gällande 21-årsgräns.

Från folkpartihåll har länge föreslagits en sänkning av rösträttsåldern till 18 år. Givetvis finns inget hinder mot att ge även omyndiga rösträtt. Så har skett tidigare. Samma skäl som talar för en sänkning av rösträttsåldern till 18 år kan dock åberopas för en sänkning även av myndighetsåldern. Dessutom har anförts som skäl mot beslut om en utvidgning av rösträtten, att man borde invänta en eventuell sänkning av myndighetsåldern. Även om vi inte godkänner denna invändning, skulle det sannolikt öka möjligheten att åstadkomma en önskvärd utvidgning av rösträtten om myndighetsåldern sänktes till 18 år.

Riksdagen beslöt i höstas att sänka åldersgränsen för giftermål för män till 18 år. Detta är ett starkt principiellt och praktiskt skäl för att även sänka myndighetsåldern till denna gräns. Det är nämligen uppenbart att gifta personer måste ha möjlighet att ingå avtal om lån, avbetalningsköp etc. som har samband med bosättningen och hushållet i övrigt. I propositionen vill man lösa detta problem med omfattande undantagsbestämmelser. Vi finner den naturliga vägen vara en allmän sänkning av myndighetsåldern till densamma som gäller för äktenskaps ingående. Krav på inskränkning över 18-årsåldern av behörigheten att företa rättshandlingar finge sedan motiveras särskilt.

De många olika åldersgränserna i lagstiftningen när det gäller ungdoms behörighet i olika avseenden torde kunna minskas till i huvudsak två, nämligen 15 år och 18 år. 15-årsgränsen skulle därvid gälla för straffbarhetens inträdande och för rätten att förfoga över de tillgångar som man fått genom eget arbete. Utöver de två nämnda gränserna är det inom kriminalvården önskvärt att behålla 21-årsgränsen i den meningen att lagöverträdare mellan 18 och 21 skall kunna särbehandlas. Som framgår av propositionen (s. 81 och 88—89) är en sänkning av myndighetsåldern inget hinder för en lämplig behandling av unga lagöverträdare, vilken i de fall de är myndiga bör kunna ske utanför barnavårdens ram.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att myndighetsåldern sänks till 18 år;

att vederbörande utskott utarbetar härför erforderliga lagändringar.

Stockholm den 25 mars 1969.

Gabriel Romanus (fp)

Karl-Erik Strömberg (fp)

Ola Ullsten (fp)